

PROPISI EVROPSKE UNIJE

OSIGURANJE DEPOZITA

Evropski parlament doneo je Direktivu o osiguranju depozita (Directive 94/19/EC) 12. jula 2010. godine. Potom je izvršena njena revizija. Osiguranjem se predviđa ograničena isplata deponovanog novca depozitarima u slučaju da banka nije više u mogućnosti da im isplaćuje novac. Sa stanovišta finansijske stabilnosti, tako se sprečava panika depozitara zbog koje mogu da pohrle po svoj novac. Osiguranje depozita čini sastavni deo bezbednosti finansijskog sistema i unapređuje njegovu stabilnost.

Jedan od razloga što je uvedeno osiguranje depozita, navodi se, jeste veća mogućnost banaka da investiraju deponovana sredstva, zbog čega ne moraju da vode računa o opasnosti da ih depozitari masovno podignu. Osiguranjem depozita interesi depozitara su zaštićeni. Nacionalni osiguravači depozita često se učlanjuju u međunarodnu asocijaciju osiguravača depozita (*International Association of Deposit Insurers*), ustanovljenu radi doprinosa stabilnosti finansijskih sistema i unapređenju međunarodne saradnje osiguravača depozita.

Komisija EU je ispitala situaciju u državama članicama i konstatovala da postoje različiti sistemi osiguranja depozita. U nekim državama, kao što su Italija i Nemačka, ne postoji samo jedan osiguravač koji to obavlja. U Evropi, prva država koja je uvela osiguranje depozita bila je Čehoslovačka.

Direktivom 94/19/EC od 30. maja 1994. od država članica zatraženo je da ustanove osiguranje depozita (*deposit-guarantee scheme*). Osiguranjem je predviđeno pokriće 90 odsto deponovanog iznosa, i to najmanje 20.000 evra po jednom ulagaču. Taj je iznos kasnije povećan na 50.000 evra, i najzad, od 1998. do 2011, na 100.000 evra. U Engleskoj, limit je 85.000 funti. Van EU, u Rusiji, zakonskim propisom ustanovljena je nacionalna agencija za osiguranje depozita (DIA) 2004, gde je propisan limit od 700.000 rubalja. Takva agencija osnovana je i u Švajcarskoj (*Deposit Protection of Swiss Banks and Securities Dea-*

lers), gde je limit 100.000 švajcarskih franaka.

Kritičari osiguranja depozita ukazuju na to da taj sistem uvodi „moralni hazard“ jer ohrabruje depozitare i banke da u poslovanju preuzimaju i prevelike rizike. Bez ovakvog osiguranja, banke bi se takmičile da dobiju što veći broj depozitara. Depozitari će, sa svoje strane, birati sigurniju banku, a izbegavati one što preuzimaju velike rizike.

Krajem 2013. počeli su pregovori o unapređenju sistema osiguranja depozita. Evropski parlamenat je prihvatio da se sadašnji sistem izmeni. Potrebno je osnovati fond do 0,8 odsto bankarskog sektora osiguranih depozita namenjen za isplate. Limit od 100.000. evra bio bi zadržan. Predviđa se da će fond približno dostići iznos od 53 milijarde evra. Postoje predlozi da se navedeni limit (0,8 odsto) smanji na 0,5 odsto.

Sadašnji sistem osiguranja depozita pokazao je nedostatke, što je izbilo na videlo u ekonomskoj krizi koja je pogodila Kipar.

Izvori

- Deposit Guarantee Schemes, http://ec.europa.eu/internal_market/bank/guarantee/, 25.02.2014.
- Deposit insurance, http://en.wiki/Deposit_insurance, 25.02.2014.
- *Financial Times*, London, 18.12.2013.

Dr Zoran D. Radović